

Sygn. akt *IV U 657/17*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jolanta Krzywonos

Protokolant: st. sekr. sądowy Maria Misiuda

po rozpoznaniu w dniu 14 września 2017 r. w Rzeszowie

sprawy z wniosku J. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych

na skutek odwołania J. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 21/04/2017 r. znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 21/04/2017 r , znak: (...)w ten sposób, że przyznaje J. J. prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych poczynając od dnia 1 kwietnia 2017r oraz ustala brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sygn. akt: IV U 657/17

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 14 września 2017r.

Decyzją z dnia 21 kwietnia 2017 r. znak sprawy: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, po rozpoznaniu wniosku z dnia 31 marca 2017 r. odmówił J. J. prawa do emerytury z uwagi na nie udowodnienie przez wnioskodawcę wymaganego 15 letniego stażu pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze na dzień 01.01.1999r. wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy a jedynie 7 lat 6 miesięcy i 17 dni. Organ rentowy nie uwzględnił wnioskodawcy do okresów pracy w szczególnych warunkach:

- okresu od 29 kwietnia 1977 r. do 9 kwietnia 1979 r. ponieważ w tym okresie wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową, a nie uznano mu jako pracy w szczególnych warunkach okresu pracy po powrocie z zasadniczej służby wojskowej.

- zatrudnienia od 25 kwietnia 1979 r. do 16 lutego 1986 r. ponieważ zgodnie z § 2 ust 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. okresy pracy w szczególnych warunkach zatwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji a pracownik powinien otrzymać odpowiedni dokument w momencie rozwiązywania umowy o pracę.

Od powyższej decyzji odwołał się wnioskodawca, wskazując, iż będąc zatrudnionym w Przedsiębiorstwie (...) w okresie od 15.11.1975 r. do 16.02.1986 r. pracował na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Dodał, że wskazane wyżej przedsiębiorstwo specjalizowało się w przeladunku i transporcie materiałów budowlanych, a do transportu tego wykorzystywane były samochody o rzeczywistym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Wnioskodawca zaznaczył również, że w trakcie tego zatrudnienia w okresie od 29 kwietnia 1977 r. do 9 kwietnia 1979 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową po odbyciu której powrócił do pracy w w/w zakładzie.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS Oddział w R. podtrzymał stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji i wniósł o odrzucenie odwołania lub jego oddalenie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. J. urodził się (...)W dniu 31 marca 2017r. złożył wniosek o emeryturę. Wnioskodawca nie jest członkiem OFE.

(k. 1-6 akt organu rentowego)

Wnioskodawca posiada udowodniony staż ogólny w wysokości 26 lat 2 miesięcy i 4 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Wnioskodawca posiada również udowodniony staż pracy w szczególnych warunkach wynoszący łącznie 7 lat 6 miesięcy i 17 dni.

(akta organu rentowego – decyzja z dnia 21.04.2017 r.)

Kwestia sporną było zatrudnienie wnioskodawcy w warunkach szczególnych w Przedsiębiorstwie (...) w R. w okresie od 25 kwietnia 1979 r. do 16 lutego 1986 r. Wobec powyższego spornym również była możliwość zaliczenia do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu odbywania przez niego zasadniczej służby wojskowej od 29 kwietnia 1977 r. do 9 kwietnia 1979 r.

W okresie od 3.11.1975 r. do 31.12.1984 r. wnioskodawca będąc zatrudnionym w Przedsiębiorstwie (...) w R. pracował na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W okresie od 29 kwietnia 1977 r. do 9 kwietnia 1979 r. pełnił zasadniczą służbę wojskową, po której zakończeniu powrócił do pracy na tym samym stanowisku pracy z dniem 25 kwietnia 1979 r. Jako kierowca samochodu ciężarowego wnioskodawca kierował samochodami specjalistycznymi o tonażu ok 30 ton marki S., J., K. lub T.. Wnioskodawca przewoził głównie cement luzem samochodem zwanym cementowozem, jednakże w zależności od potrzeb zakładu pracy kierował również innymi samochodami ciężarowymi o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Z dniem 2 stycznia 1985 r. Przedsiębiorstwo (...) w R. w związku z wyjazdem J. J. na budowę eksportową do (...) przekazało go do pracy w Przedsiębiorstwie (...) Na budowie eksportowej wnioskodawca pracował do 6 stycznia 1986 r. wykonując stale i w pełnym wymiarze czasu pracy tożsamą pracę z tą wykonywaną w Polsce tj. pracę kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

(Dowód: dokumentacja w aktach organu rentowego - ogólne świadectwo pracy z dnia 29 listopada 1991r., świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, książeczka wojskowa (...), legitymacja ubezpieczeniowa, akta osobowe wnioskodawcy, zeznania świadków K. Z., J. O., S. J., zeznania wnioskodawcy J. J.)

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy ustalił na podstawie powyżej przywołanych dowodów.

Sąd uznał za wiarygodną dokumentację zgromadzoną w niniejszej sprawie, w tym dokumentację zalegającą w aktach organu rentowego oraz dokumentację w aktach osobowych wnioskodawcy. Również walorem wiarygodności Sąd obdarzył zeznania świadków K. Z., J. O., S. J.. Są to osoby, które pracowały z wnioskodawcą w spornym okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w R., a zatem mają najlepszą wiedzę o tym, jakiego rodzaju czynności

wykonywał wnioskodawca na zajmowanym stanowisku pracy. Zeznania ich są rzeczowe, logiczne oraz wzajemnie się uzupełniają. W korelacji z treścią zebranych w sprawie dokumentów, wiarygodność tych zeznań nie budzi wątpliwości. Sąd pragnie wskazać, że świadkowie w sposób jednoznaczny wskazali na rodzaj i charakter wykonywanej przez wnioskodawcę pracy, a także, że była ona świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zeznania tych świadków znajdują odzwierciedlenie w dokumentacji zgromadzonej w sprawie, a w szczególności w ogólnym świadectwie pracy oraz świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach. W tym kontekście, Sąd uznał również za wiarygodne zeznania wnioskodawcy, gdyż korespondują one z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest uzasadnione.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie uprawnień wnioskodawcy J. J. do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej. Wnioskodawca bezspornie posiada ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych na dzień 1 stycznia 1999 r., natomiast spornym w sprawie był staż pracy w warunkach szczególnych. Spornym między stronami było zatrudnienie wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) w R. w okresie od 25 kwietnia 1979 r. do 16 lutego 1986 r. Wobec powyższego spornym również była możliwość zaliczenia do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu odbywania przez wnioskodawcę zasadniczej służby wojskowej od 29 kwietnia 1977 r. do 9 kwietnia 1979 r.

Zgodnie z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu obowiązującym na dzień wydania decyzji przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku określonego w art. 32 ustawy emerytalnej, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 1 stycznia 1999 r. osiągnęli oni okres zatrudnienia w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze wymagany według przepisów dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat (dla mężczyzn), mają 25 lat okresu składkowego i nieskładkowego oraz nie przystąpili do Otwartego Funduszu Emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepisy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego i pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.Nr 8, poz. 43 ze zm.), do którego odsyła art. 32 ustawy emerytalnej określają niższy wiek emerytalny, rodzaje prac i stanowisk oraz warunki na podstawie których przysługuje prawo do emerytury. Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Te okresy pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Warunkiem niezbędnym do uzyskania na podstawie przepisów powołanego rozporządzenia emerytury przez pracownika, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, jest spełnienie łącznie następujących przesłanek z § 3 i § 4 ust. 1 w/w rozporządzenia, tj. dla mężczyzn osiągnięcie wieku 60 lat, posiadanie okresu zatrudnienia w wysokości 25 lat, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczonymi do okresów zatrudnienia oraz legitymuje się 15 – letnim okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Należy przy tym zauważyć, że o tym czy praca był wykonywana w szczególnych warunkach decyduje nie stanowisko, lecz wykonywane czynności. Ustalenie zatem, jakie prace wnioskodawca faktycznie wykonywał, nie zaś nazwa zajmowanego stanowiska, przesądza o ewentualnym istnieniu przesłanek do przyznania dochodzonego świadczenia (z uzasadnienia wyroku SN z dnia 21.04.2004r., II UK 337/03, OSNP 2004/22/392).

Należy wskazać, że zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 9 kwietnia 2009 r. (sygn. I UK 316/08, LEX nr 707858) w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych w sprawach o

świadczenia emerytalno-rentowe prowadzenie dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron nie podlega żadnym ograniczeniom. Nie może zatem ulegać wątpliwości, że pracownik albo ubezpieczony ubiegający się o świadczenie z ubezpieczenia społecznego może w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych wszelkimi dowodami wykazywać okoliczności, od których zależą jego uprawnienia z tytułu ubezpieczenia - także wówczas, gdy z dokumentu wynika co innego (art. 473 k.p.c.). Należy wprawdzie stwierdzić, że okres zatrudnienia w szczególnych warunkach organ rentowy stwierdza na podstawie wystawianych przez zakład pracy świadectw pracy, jednakże pracownik nie może ponosić ujemnych konsekwencji za niedokładności w określaniu stanowisk pracy przez pracodawcę, albo braku wystawienia stosownych zaświadczeń, jeżeli w sposób niebudzący wątpliwości wykaże wykonywał pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Sąd w toku postępowania zainicjowanego odwołaniem wnioskodawcy nie może zatem ograniczyć możliwości udowodnienia, że dana praca wykonywana była w szczególnych warunkach jedynie do świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawionych według ustalonego w przepisach wzorca, lecz powinien wszelkimi dostępnymi dowodami wskazanymi przez strony postępowania dokonać oceny czy praca była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w spornym okresie.

Należy zauważyć, że w niniejszej sprawie wnioskodawca J. J. udowodnił, że w okresie od 3.11.1975 r. do 31.12.1984 r. wykonywał pracę na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony w Przedsiębiorstwie (...) w R.. Wnioskodawca udowodnił również, że świadczona przez niego praca była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Jako kierowca samochodu ciężarowego kierował samochodami specjalistycznymi o tonażu ok 30 ton marki S., J., K. lub T.. Wnioskodawca przewoził głównie cement (luzem) samochodem zwanym cementowozem. Należy w tym miejscu zauważyć, iż w okresie od 29 kwietnia 1977 r. do 9 kwietnia 1979 r. wnioskodawca pełnił zasadniczą służbę wojskową, po której zakończeniu powrócił do pracy na tym samym stanowisku pracy z dniem 25 kwietnia 1979 r. Okres zasadniczej służby wojskowej podlega wliczeniu do okresu wymaganego do nabycia emerytury po myśli wskazanego wyżej przepisu, jeżeli przed powołaniem do wojska ubezpieczony był zatrudniony w warunkach szczególnych, natomiast po odbyciu służby ponownie podjął tożsamą pracę w tym samym zakładzie .

Wnioskodawca udowodnił też, że z dniem 2 stycznia 1985 r. Przedsiębiorstwo (...) w R. został przekazany do pracy w Przedsiębiorstwie (...) co wiązało się z wyjazdem na budowę eksportową do (...). Na budowie eksportowej wnioskodawca pracował do 6 stycznia 1986 r. wykonując stale i w pełnym wymiarze czasu pracy tożsamą pracę z tą wykonywaną w Polsce tj. pracę kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

Dowodami przesądzającymi wskazane wyżej ustalenia Sądu były nie tylko zeznania świadków K. Z., J. O., S. J. czy samego wnioskodawcy, ale także dokumentacja zawarta w aktach organu rentowego oraz aktach osobowych wnioskodawcy.

W tym miejscu należy wskazać, iż praca kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, którą świadczył wnioskodawca została określona w wykazie A, dziale VIII, pkt. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - jako prace w transporcie i łączności, prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów.

Sąd zatem na podstawie niebudzących wątpliwości dowodu z zeznań wnioskodawcy, a także na podstawie dokumentacji zawartej w aktach organu rentowego oraz aktach osobowych wnioskodawcy przyjął, iż niesłuszne było stanowisko Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, że wnioskodawca nie legitymuje się wymaganym co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. Uwzględnienie bowiem uznanego przez organ rentowy stażu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 7 lat 6 miesięcy i 17 dni oraz spornego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w R. od 25 kwietnia 1979 r. do 31 grudnia 1984 r. (5 lat 8 miesięcy i 7 dni), okresu zatrudnienia na budowie eksportowej

w (...)od 2 stycznia 1985 r. 6 stycznia 1986 r. (1 rok i 5 dni) oraz okresu odbywania przez wnioskodawcę zasadniczej służby wojskowej od 29 kwietnia 1977 r. do 9 kwietnia 1979 r. (1 rok 11 miesięcy 12 dni), pozwala na przyjęcie, że wnioskodawca posiada udowodniony co najmniej 15-letni staż pracy w szczególnych warunkach (dokładnie 16 lat 2 miesiące 11 dni). Poczynione przez Sąd ustalenia bezsprzecznie pozwalają na przyjęcie, że w dacie wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca spełniał wymóg stażu zatrudnienia w szczególnych warunkach i ogólnego stażu ubezpieczeniowego. Należy zatem zauważyć, iż wnioskodawca spełnił wszystkie warunki do uzyskania prawa do emerytury od dnia ukończenia 60 roku życia.

Sąd Okręgowy pragnie również wskazać, że do zasad przyznawania i wypłacania świadczeń emerytalno-rentowych zastosowanie ma art. 118 ust. 1 ustawy emerytalnej, zgodnie, z którym, organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w terminie 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, przy czym w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego, za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego (ust. 1a). W niniejszej sprawie, jak wynika z poczynionych ustaleń faktycznych, niezbędnym dla wyjaśnienia okoliczności spornych w sprawie było przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadków i samego wnioskodawcy i dopiero tak zgromadzony materiał dowodowy pozwolił na wydanie rozstrzygnięcia, co powoduje, iż nie można uznać, iż organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Skutkiem powyższego Sąd uwzględnił odwołanie i stosownie do treści art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R., przyznając wnioskodawcy prawo do emerytury poczynając od dnia 1 kwietnia 2017 roku.